

Використані джерела

1. Веретюк С. М. Визначення пріоритетних напрямків розвитку цифрової економіки в Україні. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/1_2018/8.pdf.
2. Коляденко С. В. Цифрова економіка: передумови та етапи становлення в Україні і у світі. http://dspace.ubs.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/901/1/Karcheva_Digital_economy.pdf.
3. Пивоваров Ю. Навіщо Україні цифрова економіка. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/2385945-ukraina-perehodit-na-cifrovu-ekonomiku-so-ce-oznaca.html>.
4. Фіщук В. Цифрова економіка – це реально. URL: http://dspace.ubs.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/901/2/Karcheva_Digital_economy_engl.pdf.

Красношарпа Михайло

Тернопільський національний економічний університет
(науковий керівник: д.е.н., професор кафедри економіки та економічної теорії Козюк В.В.)

БОРГОВА КРИЗА: МІЖНАРОДНИЙ КОНТЕКСТ

Глобалізаційні процеси в контексті економічної глобалізації виступають рушієм економічного розвитку країни. Глобалізація світової економіки є надскладною, багатовимірною і не завжди однозначною проблемою, яка базується на політичних та економічних взаємозв'язках між державами, формуючи систему національних економік. Ми погоджуємося із думкою науковця Ліфанової М.І., що «економічна глобалізація обов'язково супроводжується поживленням міжнародних фінансових потоків, зростанням обсягів світової зовнішньої заборгованості, що провокує фінансову нестабільність глобальної економіки, відповідно провідним місцем у процесі формування та реалізації економічної політики держави займає збалансована боргова політика» [1].

Та все ж таки питання глобалізації на сьогоднішній день є дискусійним у світовій науковій та бізнесовій спільноті. На 49-му щорічному економічному форумі в Давосі, актуальною темою обговорення стало переосмислення глобалізації, від якої постраждало багато людей в розвинутих країнах. Як результат, держави стають більш закритими та припиняють співпрацювати: тільки 61% європейців ставляться позитивно до багатосторонності, у порівнянні до 88% в Південній Азії та в Африці. МВФ, який впродовж довгих років агітував за глобалізацію, зараз боїться наслідків зростаючої нерівності, протекціонізму та націоналізму, які штовхають «сонну світову економіку» до чергової кризи [2].

Згідно із популярною теорією про десятирічні економічні цикли саме у

2018–2019 рр. минає десять років із моменту останньої світової кризи, а причини, які її спровокували, так і не було усунуто. Економічний апокаліпсис у світі, як і в Україні, може виникнути через величезні борги, наслідком яких буде чергова боргова криза. У США це буде корпоративний борг, помножений на рекордний бюджетний дефіцит, а в ЄС – державні борги, помножені на «особливості» євросони. [3]. Державний борг США зріс впродовж 2008-2017 рр на 100% по відношенню до ВВП і наблизився до високих показників Франції, Канади, Британії та Іспанії. Зокрема, у рейтингу найбільших боржників ЄС перші позиції посіли Греція, Італія та Португалія. Станом на кінець третього кварталу 2018 року найвищий борговий тягар мала Греція, її грошові зобов'язання склали 182,2% від ВВП, другу сходинку посіла Італія – 133%, третьою стала Португалія – 125%, четверте місце посів Кіпр, його борги складають 110,9%, і наостанок п'яте місце займає Бельгія – 105,4%. Натомість найкращі результати мають Естонія, її держборг склав лише 8% від ВВП, за нею – Люксембург (21,7%) і Болгарія (23,1%) [4].

Відомий бостонський мільярдер-інвестор Сета Клармена висловив впевненість у неминучості чергової фінансової кризи, «яка не тільки зруйнує ринки, але має потенціал спровокувати значне соціальне насильство: люди будуть відчувати себе зрадженими урядом через непомірно високі рівні державних боргів» [2].

Найбільшою поточною проблемою України є виплати боргів, взятих попередніми урядами. За підрахунками НБУ, у 2019-2020 рр. планові валютні виплати з відсотками становитимуть 17 млрд доларів. Загалом протягом вересня 2019 р. обсяги виплат за валютними боргами держави склали 1,97 мільярда доларів (у доларовому еквіваленті). З цієї суми 1 223,7 млн доларів спрямовано на обслуговування та погашення єврооблігацій, 560,9 млн доларів було сплачено за зобов'язаннями перед МВФ. Витрати з міжнародних резервів вдалося частково компенсувати за допомогою продажу нових облігацій у валюті на загальну суму майже 547 мільйонів доларів, проте значні виплати за державним боргом негативно вплинули на стан міжнародних резервів України, які зменшилися на 2,6% за місяць [5].

Як і Україна, світ страждає від спаду виробництва, причому в силу тих самих причин: бар'єрів у зовнішній торгівлі, розриву звичних виробничих зв'язків, нестачі обігових коштів.

Усі десять індексів РМІ, що відображають економічні тренди у виробництві, знизилися. Якщо виробництво зменшується, уповільнюється темп світової торгівлі та знижується експорт, попит також падає. Тобто світ став менше виробляти через торговельні війни та порушення виробничих ланцюжків, але навіть те, що він виробляє, продати нікому. Це криза

надвиробництва, помножена на боргову кризу, збережену та збільшену після 2008 року [3].

Задля ефективного регулювання державного боргу та покращення і запобігання боргової ситуації в Україні необхідно: завершити військові дії на території країни; встановити ліміт надання державних гарантій; диверсифікувати джерела фінансування державного боргу; провести детальний аналіз основних факторів, що впливають на розвиток економіки.

Використані джерела

1. Ліфанова М.І. Шляхи виходу з боргової кризи країн-членів Європейського союзу (на прикладі країн – PIIGS) / М.І. Ліфанова // Електронний журнал «Ефективна економіка» № 9, 2013. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=2321>
2. Davos 2019: Світ в очікуванні фінансової та боргової кризи. URL: <https://www.mfaua.org/uk/publications/davos-2019-svit-v-ochikuvanni-finansovoi-ta-borhovoi-kryzy>
3. Юлія Самаєва. Світова економічна криза: що робити і очікувати Україні. URL: <http://finbalance.com.ua/news/svitova-ekonomichna-kriza-shcho-robiti-ukrani>
4. Офіційний сайт Євростату. URL: Режим доступу: <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/9510404/2-21012019-AP-EN.pdf/97de2ad5-5b7e-4de9-ab36-7bbf8773aad0>
5. Національний банк України. URL: Режим доступу: <https://bank.gov.ua/news/all/mijnarodni-rezervi-ukrayini-stanovili-214-mlrd-dol-ssha-za-pidsumkami-veresnya>

Лукавецький Ростислав

Тернопільський національний економічний університет
(науковий керівник: к.е.н., доцент, доцент кафедри економіки та економічної теорії Навольська Н.В)

СУТНІСТЬ КОНКУРЕНЦІЇ ТА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Актуальною проблемою сучасної економічної теорії і практики менеджменту є управління конкурентоспроможністю підприємства, яка виступає головною умовою його розвитку та економічного зростання. Динамічність сучасного середовища, у якому функціонують підприємства, вимагає від них швидко реагувати на зміни, приймаючи оперативні рішення, розробляючи та коригуючи тактичні дії, а також стратегічні наміри в умовах конкурентного ринку.

Існують різні підходи до класифікації конкурентоспроможності. Залежно від об'єкту застосування цього терміну виокремлюють такі поняття як: «конкурентоспроможність національної економіки», «конкурентоспроможність продукції», «конкурентоспроможність підприємства», «конкурентоспроможність галузі» і ін. [3]. Кожна з цих категорій має істотні